

Kartlegging av naturverdier ved Billingstadsletta 17 i Asker

Stefan Olberg

BioFokus-notat 2013-20

BIO
FOKUS

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag fra Hartman arkitekter AS kartlagt naturmangfoldet på Billingstadsletta 17 i Asker. En avgrenset naturtype av kalkedelløvsskog angitt som svært viktig (A-verdi) ligger innenfor planområdet. Naturtypen bør overlates til fri utvikling - ikke-hogst. Verdien av området vil avta ved enhver innsnevring av lokaliteten som foretas. Alle typer inngrep, herunder utsiktshogster/solhogster, tilrettelegging av området for beboere, rassikringer, osv. bør derfor ikke forekomme innenfor naturtypen. Det anbefales at det planlagte bygget trekkes noe ut fra skrenten. En utbygging som ødelegger deler av den registrerte naturtypelokaliteten slik det nå er skissert, vurderes å ha middels til store negative konsekvenser.

Nøkkelord

Naturverdier
Naturtyper
Rødlistearter
Svartelistearter
Asker
Billingstad
Planarbeid
Utbygging
Konsekvensvurdering

Omslag

Gammelt hasselkjerr i Lilleåsen
Foto: Stefan Olberg

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-303-3

BioFokus-notat 2013-20

Tittel

Kartlegging av naturverdier ved Billingstadsletta 17 i Asker

Forfatter

Stefan Olberg

Dato

1. november 2013

Antall sider

10 sider

Refereres som

Olberg, S. 2013. Kartlegging av naturverdier ved Billingstadsletta 17 i Asker. BioFokus-notat 2013-20. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgiver

Hartman arkitekter AS

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig. Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra: <http://lager.biofokus.no/Litteratur.htm>

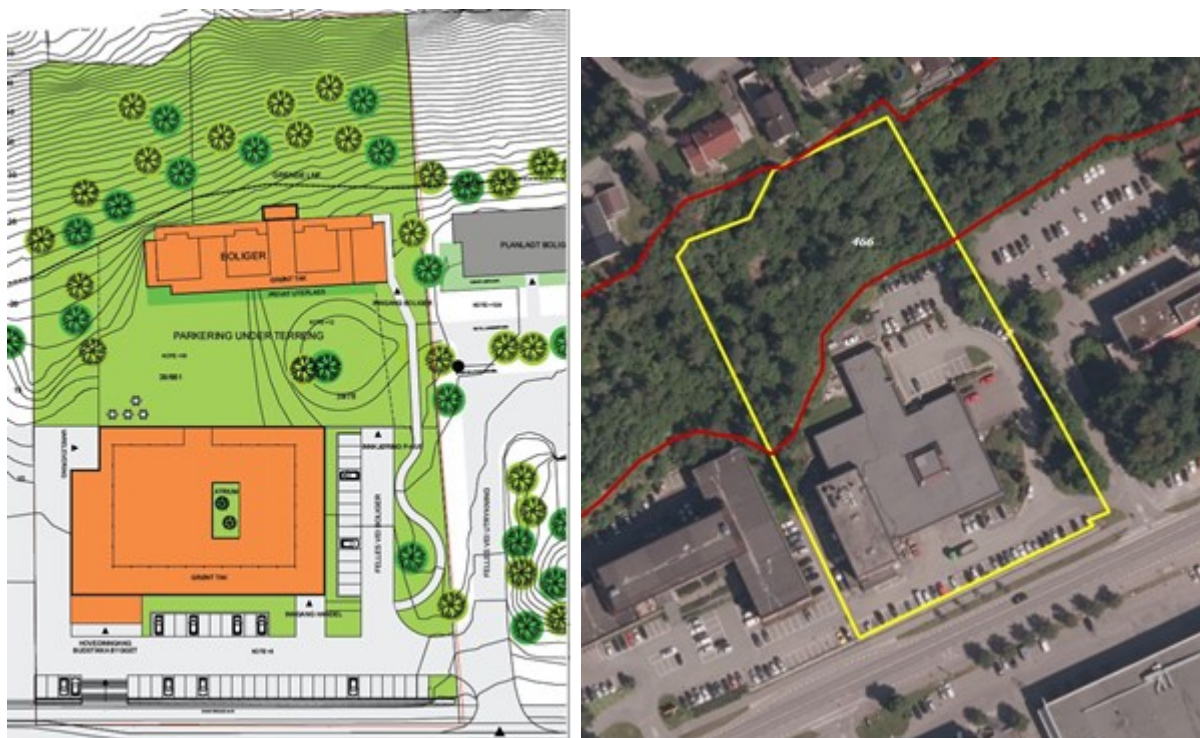
BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO

Telefon: 99 55 02 57

E-post: post@biofokus.no **Web:** www.biofokus.no

Bakgrunn

BioFokus, ved Stefan Olberg og Terje Blindheim, har på oppdrag fra Vibeke Falck hos Hartman arkitekter AS kartlagt naturmangfoldet på Billingstadsletta 17, gnr/brn. 39/76 og 39/661 (fig. 1 og 5). En viktig naturtypelokalitet ligger delvis innenfor planområdet (Miljødirektoratet 2013), og denne vil bli påvirket av planlagt bebyggelse (fig. 1 og 5). Naturverdiene i området ble derfor undersøkt og kartlagt for å avklare eventuelle konflikter med planlagt bebyggelse.

Figur 1. Tilsendt plantegning (venstre) og flyfoto med undersøkt planområde (gult) og avgrenset naturtype (rødt) (høyre).

Metode

Området ble undersøkt 12. september 2013 av Stefan Olberg og 11. oktober 2013 av Terje Blindheim og Stefan Olberg. Området ble kartlagt for prioriterte/utvalgte naturtyper, rødlistearter og andre naturverdier, samt at påvirkninger i byggeprosessen og økt press på den eksisterende naturtypen ble vurdert. Naturtypekartleggingen følger DN-håndbok 13, 2. utgave 2007 (Direktoratet for naturforvaltning 2007). Artskart ble sjekket for eventuelle funn av rødlistearter innenfor planområdet. BioFokus bruker faglig skjønn for å avveie hvor detaljerte undersøkelser trenger å være. Vi bruker vår kunnskap om arter og økologiske sammenhenger ved avgrensning og verdisetting av naturtyper. Konsekvensvurderingen er basert på metodikken i Håndbok 140 (Statens vegvesen 2006).

Resultater

Grov beskrivelse av planområdets natur

Søndre del av planområdet består av asfalterte flater og bygninger med noen få og små grøntarealer med gressplener, kantarealer og plantede busker og trær. Nordre tredjedel av undersøkelsesområdet består av en bratt, sør-sørøstvendt, skogkledd skråning. Store deler av skråningen er avgrenset som en viktig naturtype (BN00047887, Lilleåsen) og angitt som en rik edelløvskog.

Naturverdier i Billingstadsletta 17

Søndre del av planområdet har ingen påviste naturverdier. Enkelte forekomster av fremmedarter forekommer i kantarealet i sørøst og i skogkanten mot skrenten i nord. Påviste fremmedarter omtales under egen overskrift lengre ned i dokumentet.

Figur 2. Gammel hassel (venstre) og hul lind på kalkberg (høyre) i øvre del av skrenten. Foto: Stefan Olberg.

Skrenten nord i planområdet ble oppsøkt ved to anledninger, og den eksisterende naturtypelokaliteten som dekker mesteparten av skrenten ble beskrevet og avgrenset på nytt. Det presiseres her at ikke hele den eksisterende naturtypen ble oppsøkt, men at arealene innenfor planområdet ble prioritert kartlagt.

Skråningen innenfor planområdet er en skiferdominert tresatt rasmark. Kalkberg kommer frem flere steder i øvre del av skråningen (fig. 2). Partier med kalkrik skiferstein er dominerende i store deler av skrenten, men også steder med

skifergrus og moldjord finnes. Lengst ned (sør) i skrenten, ned mot parkeringsplass og bebyggelse, er det buskvegetasjon av hassel, ask, alm, selje, spisslønn og noe platanlønn, gran, og bjørk, samt en hekk/rad med hagebusker (foran parkeringen) som i stor grad er utelatt fra naturtypen. Rett bakenfor dominerer gammel og rik hasselskog (kalkhasselskog) med innslag av ovenfor nevnte treslag, samt noe einer, leddved og korsved. Lenger opp i skrenten kommer det inn en god del lind og noe furu. Hasselkjerrene er gamle med stammediametere opp mot 25 cm og med gode forekomster av død ved i ulik nedbrytningsgrad (fig. 2). Også dødved av de andre treslagene forekommer, særlig av lind og selje. Flere gamle og til dels hule lindetrær finnes i øvre del av rasmarken, og vegetasjonen er rik med forekomster av kalkkrevende karplanter og glyelav på bergveggene. Få arter ble registrert i marksjiktet, men bl.a. skogsalat, fingerstarr, skogsveve, markjordbær, liljekonvall og kantkonvall ble notert. Den øverste delen av skrenten (10-30 m dybde) innenfor planområdet kan avgrenses som en egen naturtype; kalklindeskog. Kalklindeskog er en utvalgt naturtype, og både størrelsen og tilstanden (gammel skog med hule trær og stedvis gode forhold for jordlevende sopp) tilsier at verdien på denne delen av skrenten er svært viktig (A-verdi). Overgangen til kalkhasselskogen lengre ned i skrenten er diffus og defineres i hovedsak av mengden lind. De antatte verdiene i den hasseldominerte delen er også vurdert å være svært viktig (A-verdi), av samme årsaker som for kalklindeskogen. Ettersom hele skrenten er kalkrik og med samme verdivurdering, avgrenses hele skrenten som kalkedelløvsskog, med mosaikk av kalklindeskog og kalkhasselskog.

Av jordlevende sopp ble en forekomst med kremlevokssopp (NT) påvist i sørvestre del av skrenten innenfor planområdet (fig. 3). Flere av hasselkjerrene i nedre del hadde forekomster av hasselkjuke (NT). Lokaliteten er noe påvirket av diverse søppel, noe hageavfall og fyllmasse. Noe stammer fra bebyggelsen i nedkant, men det meste er dumpet fra bebyggelsen ovenfor naturtypen.

Figur 3. Hasselkjuke på hassel (venstre) og kremlevokssopp (høyre). Foto: Stefan Olberg.

Rødlistearter

Se Rødlisten (Kålås m.fl. 2010) for definisjoner og kriterier for rødlistearter, artslister, osv. I følge Artskart (2013) er det ikke registrert noen rødlistearter innenfor planområdet. Foruten ask (nær truet - NT) og alm (NT) som forekommer spredt innenfor området, ble det ved befaringene i 2013 påvist flere forekomster av hasselkjuke (NT) på døde hasselstammer sør i naturtypen (fig. 3). Soppsesongen i 2013 var dårlig, slik at jordboende sopp innenfor naturtypen ikke ble tilfredsstillende kartlagt. En forekomst av kremlevokssopp (NT) ble likevel påvist i sørøst (fig. 3). Det antas at flere rødlistede sopparter knyttet til kalkhasselskog og kalklindeskog forekommer innenfor naturtypen i planområdet. De uvanlige billeartene *Palorus depressus* og *Agaricochara latissima* er påvist innenfor naturtypen, men systematiske undersøkelser av insektfaunaen i Lilleåsen er ikke foretatt. Det forventes at lokaliteten innehar en lang rekke rødlistede insekter knyttet til varme lokaliteter med mye død ved, særlig av hassel og lind.

Svartelistearter

Noen fremmedarter oppført på svartelisten (Gederaas m.fl. 2012) ble registrert innenfor planområdet. Arter som snøbær, mispelarter, platanlønn og brunsnegl ble registrert. Disse ble påvist i kantarealet av naturtypen Lilleåsen, ved parkeringsplassen i øst (fig. 5). Platanlønn er oppført som en høyrisikoart på svartelisten, og kunne med fordel vært fjernet. Ved en eventuell flytting av masser til og fra planområdet er det viktig at arter som utgjør en stor risiko for artsmangfoldet ikke spres fra planområdet til andre lokaliteter eller innføres til planområdet.

Figur 4. Hageplanter stående på toppen av mur mellom parkeringsplass og Lilleåsen. Foto: Stefan Olberg.

Plassering av boligbygg og konsekvenser for naturtypen

Plasseringen av den nye bygningen ved parkeringsplassen i nord, liggende delvis inne i naturtypen Lilleåsen (fig. 1), vil føre til at deler av naturtypen ødelegges. BioFokus har georeferert den tilsendte plantegningen med den avgrensede naturtypen, og det viser seg at bygget står ca. 10 m inn i den reviderte naturtypen (fig. 5). Georefereringen er ikke helt nøyaktig, derav usikkerheten omkring avstanden. Uansett vil bygningen ligge innenfor naturtypen, og det må i tillegg påregnes sikringsarbeider av skrenten (som er rasutsatt), sannsynligvis bygges en mur mot rasmarken og foretas ulike inngrep som strekker seg videre inn i naturtypen utover selve bygget. Bygget vil gi økt skygge for deler av naturtypen, hvilket er negativt for naturverdiene.

I tillegg til de direkte effektene av utbyggingen vil det på sikt komme en del sekundæreffekter. Det vil sannsynligvis være et ønske fra beboerne om å holde vegetasjonen nede nærmest bygningen, og det er også sannsynlig at den generelle slitasjen på området vil øke, i form av mer tråkk, økt spredning av fremmedarter, mer hageavfall og forsøpling. Samlet sett ansees den potensielle påvirkningen på den svært viktige naturtypen som stor, hvis plasseringen av bygget blir som foreslått i plantegningen.

Figur 5. Georeferert plantegning med avgrenset naturtype (rødt).

Avbøtende tiltak

Vi anbefaler at bygget trekkes så langt vekk som mulig fra skrenten for å minimere den negative påvirkningen på naturtypen Lilleåsen. Hvis bygget blir flyttet ca. 10 m sørøstover, slik at hele bygningen ligger utenfor naturtypen, vil det hjelpe betraktelig i forhold til negative påvirkninger. Likevel vil det være en liten til middels negativ påvirkning på naturtypen, avhengig av hvilke tiltak som settes inn for å minimere påvirkningen. Dette gjelder både i anleggsfasen, ved bygging av mur mot skrenten (anbefales bygget der muren ved parkeringsplassen befinner seg i dag) og eventuelle sikringstiltak innenfor naturtypen som vurderes nødvendig (anbefales ikke, da dette ødelegger for de naturlige prosessene i rasmarken). Fremtidige beboere bør også informeres om at solhogster og andre inngrep og tilrettelegginger innenfor naturtypen er uønsket/ulovlig.

Ved siste befaringsdato 11. oktober 2013 var flere store trær (bl.a. gran, bjørk og ask) i nedre halvdel av naturtypen merket (fig. 6). Dette kan tyde på at trærne er planlagt å skulle felles. Slike inngrep i naturtypen er ikke tilrådelig og strider mot skjøtselsforslaget for naturtypen, selv om både hassel og lind spares i inngrepet. Hvis disse trærne av en eller annen årsak likevel felles, må trærne få lov til å bli liggende der de faller.

Følges alle de nevnte hensyn, er det mulig å gjennomføre en boligbygging uten alt for store konsekvenser for den svært viktige naturtypen.

Figur 6. Merkede gran, bjørk og ask i nedre halvdel i Lilleåsen. Foto: Stefan Olberg.

Oppsummering/konklusjon

Deler av en avgrenset naturtypelokalitet av kalkedelløvskog angitt som svært viktig (A-verdi) ligger innenfor planområdet. Naturtypelokaliteten bør overlates til fri utvikling - ikke-hogst. Verdiene i naturtypen vil avta ved enhver innsnevring av lokaliteten som foretas. Alle typer inngrep, herunder utsiktshogster/solhogster, tilrettelegging av området for beboere, rassikringer, osv. bør derfor ikke forekomme innenfor naturtypen. Det anbefales at det planlagte bygget trekkes noe ut fra/vekk fra skrenten. Dersom de råd som er gitt i dette notatet følges, bør det være mulig å tilrettelegge for boligbygging i Billingstadsletta 17, uten at det går på stor bekostning av biologiske verdier. Dette forutsetter at bygget flyttes utenfor naturtypen, at det ikke gjøres inngrep i skrånningen og at andre inngrep som påvirker skogen innenfor den avgrensede naturtypen minimeres. En utbygging som ødelegger deler av den registrerte naturtypelokaliteten i området, vil ha middels til store negative konsekvenser, ettersom det her er snakk om en svært verdifull lokalitet.

Referanser

Artsdatabanken og GBIF-Norge 2013. Artskart.

<http://artskart.artsdatabanken.no/Default.aspx>

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007). Direktoratet for Naturforvaltning. Trondheim.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. og Larsen, L.-K. (red.) 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.) 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken. Norge.

Miljødirektoratet 2013. Naturbase.

<http://geocortex.dirnat.no/silverlightViewer/?Viewer=Naturbase>

Statens vegvesen 2006. Konsekvensanalyser veiledning. Håndbok 140. Vegdirektoratet 292 s.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetning av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>